

Az olasz-jugoszláv versengés Fiuméért.

A Reuter-iroda jelentése szerint az olasz kormány azt javasolja a jugoszláv kormánynak, hogy ismerje el Fiumének Olaszországhoz való csatlakozását, melynek eredményeképpen a Baross-likót és a déli parterterület Jugoszlávia fennhatósága alá kerülne. Az olaszok katonai szerződés létesítését is javasolják.

Az olasz határról Belgrádba érkező hírek azt bizonyítják, hogy a határra az olaszok erős

csapatokat vonultatnak fel. Figyelemreméltó, hogy az olasz vezérkar főnöke a határ közelében tartózkodik.

A *Corriere della Sera* jelenti: Pasics miniszterelnök levele a két miniszterelnök találkozását javasolja október elsejére. A levél értelmében ugyanakkor az uralkodók kölcsönös látogatásáról is megegyeznek.

A kereskedők más drágítással ellenes törvényt kérnek.

(A Szeged budapesti tudósítójától.) Hétfőn elkezdett lesz az igazságügyminiszteriumban az árdragítási törvényjavaslat ügyében, amelyen a kereskedelmi és ipari érdekeltségek is részt vesznek. Ennek előkészítésére értekezlet volt a budapesti kereskedelmi kamarában. Az értekezlet megállapította azokat a kívánságokat, amelyeket a kereskedelem és ipar nevében a kamara tisztviselői fognak az igazságügyminiszteri

értekezleten előterjeszteni. A kereskedelem és ipar a mai árdragítási törvény helyébe új törvényt kér. Nagy súlyt helyeznek az utánpótlási ár és a tényleges devizadrágályomok elismerésére. Ezenkívül kérik, hogy a törvény hatálya csupán elsőrendű élelmiszer-cikkekre terjedjen ki, amelynek lajstromát időről-időre kormányrendelet állapítja meg.

A színházi felebbezés.

(A Szeged tudósítójától.) A város tanácsának minden többségi akarata megcsúfoló határozata, amellyel ismét Andor Zsigmondra ruházta át Palágyi Lajos szerződését, a szerdai rendes közgyűlés keretében bírálja felül a város közönsége. A felülbírálat eredménye egy pillanatra sem lehet kétséges, hiszen a város közönsége egyszer már ítélte a tanács álláspontja felett s ítéletét semmiesítette sem változtathatja meg most sem, mert azóta változatlanul fennállnak mindazok az okok, amelyeknek alapján a rendkívüli közgyűlés megsemmisítette a tanács határozatát. „A szegedi színház nem lehet üzérkedés tárgya”, állapította meg a tanács egyik tagja, a tanács többsége azonban, ha el is fogadta ennek a tételnek az igazságát, azt a kérdés elbírálásánál nem alkalmazta, határozatával ugyanis olyan ítéletet szankcionált, amelynek tárgya a szegedi színház, Szeged város színházi kultúrája. Ennél az ítéletnél csak Palágyi Lajos járt jól, mert Andor Zsigmondnak össze kell roppannia a vállait terhek sulya alatt, de össze kell roppannia a szegedi színháznak is, pedig a szegedi színházat nem szabadna kísérleti célokra átengedni.

A közgyűlés minden machináció ellenére is meglehetősen tiszta helyzet előtt áll. Palágyi Lajos megszegte szerződését és hogy a szerződéshez és következményei elkerülje, sőt hogy abból tekintélyes anyagi hasznot biztosítson magának, felhasználva minden toronyalatti befolyását, a tanács kérésére hozzájárulással Andor Zsigmondra ruházta át a megszegett szerződést, talán éppen azért, mert nem akarja a szegedi színházat végleg kibocsátani kezéből. A közgyűlésnek tehát az a feladata, hogy ezeket a ravasz számításokat keresztülhúzza, ezt pedig véleményünk szerint csakis úgy teheti meg, ha nem veszi tudomásul a szerződés átruházását, hanem a Palágyival kötött szerződést megsemmisíti és az így tehermentesített színház élére meghívja azt, akit a legalkalmasabbnak és a leghivatalosabbnak tart rá.

A tanács a közgyűlésen bizonyára érvelni

fog javaslata mellett. Legsúlyosabb érve az lesz, hogy Andor Zsigmond már nagy befektetési költségekbe verte magát. Ehhez azonban a közgyűlésnek semmi köze sincs, mert amit Andor Zsigmond eszközölt, azt mind saját felelősségére költötte el, tudva azt, hogy a tanács határozata első fokú határozat, amely ellen kétszeri felebbezésnek is van helye. A költsékezésre senki sem kényszerítette és azzal csupán bizonyos taktikai célokat akart elérni Andor Zsigmond.

A tanács határozatát Faragó Ödön és társai megfellebbezték. A felebbezés így szól:

„Tekintetes Tanács! A tek. Tanács 27.244/1923. tan. számú, folyó hó 17-én kelt határozata ellen, amellyel a Palágyi-féle szerződést Andor Zsigmondra ruházta át, illetve korábbi átruházási határozatát, a rendkívüli közgyűlésen történt feloldás után újból fenntartja, felebbezést jelentünk be, mivel ezen határozat által a város kulturális érdekeit nagymértékben sértve látjuk, tehát ennek megváltoztatását közérdekből kívánjuk, még pedig oly módon, hogy a közgyűlés a tek. Tanács határozatát feloldva, azt úgy változtassa meg, hogy ne Andor Zsigmond urat, hanem Faragó Ödön urat hívja meg a városi színház igazgatójának. A rend kedvéért már itt felemlítjük, hogy ezen felebbezésünk főtárgyát képező indítványt megelőzőleg, illetve azzal kapcsolatban azon indítványt fogjuk a közgyűlés elé terjeszteni, hogy utasítsa a közgyűlés a tek. Tanácsot, hogy a Palágyi-féle szerződést a szerződés rendelkezései értelmében véglegesen bontsa fel. Kérjük ezen felebbezésünket a szeptember hó 26-án, szerdán tartandó közgyűlés elé terjeszteni. Noha ezuttal, mivel a tek. Tanács már multikori felebbezésünket is elfogadta és a közgyűlés elé terjesztette, fölöslegesnek látszik felebbezési jogosultságunkat indokolni, mégis — mivel a tek. Tanács határozatában azon kitétel foglaltatik, hogy „az érdekeltek részéről felebbezésnek van helye” — újból rámutatunk arra, hogy ha egyáltalában létezik közérdekű kérdés a városban, akkor a színház vezetése feltétlenül az és ennél fogva — eltekintve a multikori felebbezésünkben felemlített törvényes intézkedésektől — egy percig sem kételkedhetünk abban, hogy a tek. Tanács alulírottak, a város egyik legfontosabb kulturális intézménye érdekében beadott felebbezését elfogja fogadni és azt a közgyűlés elé terjeszti.”

Most folyik a felebbezés aláírása. Az aláírók között a város minden társadalmi rétegének képviselői szerepelnek.

Szeged már nem iskolaváros.

(A Szeged tudósítójától.) A mostani könyvös világban nem igen ér rá az ember, hogy észrevegye azokat a változásokat, amelyek végbennek körülöttünk. Mindenki éli a maga elhatárolt, robotos életét, a tegnapot az állandó harc öli ki emlékezetünkben, a holnap pedig bizonytalan. De néha aztán, amikor elfeledkezünk magunkról és megállunk néhány pillanatra, eléink döbbennek a változások, amelyek minden nap, minden órában elsuhantak ugyan mellettünk, de úgy vagyunk velük, mint a szép asszony hajának első ezüstös szálával. Régóta ott bujkál az a fekete fűrtök mélyén, talán fel is csillan néha a fésű fogai között, de a szem, amely nem keresie, nem akad meg rajta. Egyszer azonban mégis fölfedezik a közömbös tekintetek, talán akkor fedezik fel, amikor valami új szerelem a fiatalság illúzióját festi éppen a tükör lapjára. A fölfedezés hatása annál döbbenetesebb.

Igy vagyunk valahogy ami városunkkal mi,

szegediek is. Ezt a tiszaparti álmos porvárost valamikor, nem is régen, iskolavárosnak nevezték. Ki is érdemelte a nevet, mert ilyenkor, szeptemberben új élet költözött a tikkadt utcákra. Apró, egyenruhás emberkék hosszú sora kigyózott erre is, arra is, mosolygós bakfis-csapatok villogtatták az őszi nap bágyadt sugarában acélvonalzójukat, a Stefánia játszótérre megtelt fűre legénykékekkel, akik össze-szajazott könyveiket kiméletlenül dobálták a bokrok alá és rugták a futballt keményen. A kis cukrászdák körül vágyakozó arcok rajzoltak és a dígók leszüretelték a zsebpenzéket.

Most is szeptember van, a nap éppen olyan bágyadtan simogatja a haldokló nyarat, mint akármelyik előbbi szeptemberben, de kis diákot, gimnazistát, realistát, kereskedelmistát a régi sokaságukhoz képest csak gyérén lehet látni az utcákon. Szeged már nem iskolaváros. Hirtelen történt a változás, de megtörtént, csak hogy nem értünk rá észrevenni. A fölfedezés annál

döbbenetesebb hatású, mert hiszen az iskolák száma szaporodott, még pedig a legnagyobb iskolával, az egyetemmel, de a diákok száma csökkent. A kis svábgyerekek nem jönnek már magyar szóra, nem engedi őket Trianon. A Délvidék leszakadt az ország testéről és a szakadás sebén keresztül vérzett el Szeged, mint iskolaváros.

Néhány nappal ezelőtt számoltunk be az egyetemi beiratkozások szomorú eredményéről. Megirtuk, hogy ebben az évben harminc százalékkal csökkent a Ferencz József-Tudományegyetem hallgatóinak száma. A csökkenés okairól is írtunk és megirtuk azt is, hogy lehetne a szegedi egyetemnek több hallgatója is, mint amennyi van, ha sokan nem hiába kopogtattak volna az alma mater kapuján.

A piaristáknál.

Most meglátogattuk a középiskolákat. A két gimnáziumot, amelyet egy föld alá kényszerített az állami szűkmarkuság, és a kereskedelmi iskolákat.

A kegyes tanítórend gimnáziumában Prelogg József igazgató mondta el a következőket:

— Eddig hétszázötvenöt növendéke van az intézetünknek, de valószínű, hogy az év folyamán elérjük a nyolcszáz-as létszámot is, mert évközben mindig jönnek újabb jelentkezők. A mult tanévben hétszázhusz növendékünk volt, ebben az évben azért lesz több, mert a megszüntetett aradi és nagyváradai katolikus főgimnáziumok magyar növendékeinek egy része mihozzánk jött át. Az egész gimnáziumban mindössze egy torontáli sváb fiú tanul, ő képviseli egyedül az elszakított részeket.

— A tanítás szeptember 6-án kezdődött, de az intenzív munka csak most következik. Nagy zavart okoz az a körülmény, hogy az egyetem idehelyezése óta hajléktalanok váltak állami főgimnázium is nálunk talált hajlékot. Felváltva tanítunk délelőtt és délután, de a délutáni tanításnak alig van valami értelme. A gyerekek ugyanis délelőtt nem tanulnak, a kenyérkeresettel és a háztartás gondjaival elfoglalt szülők nem érnek rá a felügyeletre és így délután rendszerint készenlétlenül jelennek meg a diákok az előadón. A kultuszminiszter ugyan elrendelte az állami gimnáziumnak a főreáliskola épületében való elhelyezését — itt délelőtt tartanánk előadást mindkét iskola, mert a két iskolának együttvéve alig van annyi növendéke, mint nekünk egyedül —, az átköltözés előkészítése is folyamatban van, de a rendelet végrehajtása megfeneklett a lakáskérdésben. Addig ugyanis, amíg a reáliskolában lakó Homor igazgató urnak és egy szolgának nem utal ki a lakáshivatalt máshol lakást, nem költözködhét oda az állami gimnázium. Így tovább kínlódik itt mind a két gimnázium, amelynek a következménye majd a tanítás eredményén látszik meg.

Az állami gimnázium.

Az állami gimnázium igazgatójának, dr. Kaufmann Györgynek az irodája ugyanazon a folyosón van, amelyen Prelogg Józsefé.

— Az idén hússzal több növendékünk van — mondja érdeklődésünkre dr. Kaufmann György —, mint a mult évben volt. Háromszázharminc diák iratkozott hozzánk, nem egészen fele annak a hétszáznak, amely a háboru előtt az ország egyik legnépesebb gimnáziumává tette a Szegedi Állami Főgimnáziumot. Az erős csökkenés oka kizárólag a délvidék elszakítása, mert hiszen még a háboru alatt is két-háromszáz sváb fiú tanult nálunk. Az idén egyetlen sváb diákunk sincs. Az első osztálynak hatvan hallgatója van és így nem is állítottunk fel párhuzamos osztályokat.

— Fegyelmi szempontból a diákság általában nem változott meg, nagyobb iskolai kihágások ugyan nem fordulnak elő, de azért nagyon megérzik, hogy a szülők nem fordíthatnak olyan nagy gondot a házi nevelésre, mint a háboru előtt. Az újonnan fölvevett kis diákok azonban értékesebb anyagot jelentenek, mert már a háboru után kerültek a normál-iskolába. Fölvételre hatvannégy jelentkezett és csak négy akadt olyan, aki nem felelt meg a vizsgálaton.

— Nagy bajunk az, hogy hajléktalanok vagyunk. Nem tarthatjuk be régi tanítási programunkat úgy, ahogy kellene. Hogy mikor költözhettünk át a reáliskola épületébe, azt nem tudom, jósolni nem lehet, hiszen lakáskérdésben mulik az egész.